

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia2019 r.

w sprawie funkcjonowania systemu płatności

Na podstawie art. 19b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2018 r. poz. 145, 650 i 1075) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) kryteria oceny zasad funkcjonowania systemu płatności;
- 2) szczegółowy zakres informacji i danych oraz rodzaj dokumentów dołączanych do wniosku o udzielenie zezwolenia na prowadzenie systemu płatności;
- 3) szczegółowy zakres informacji i danych, o których mowa w art. 17b i art. 18 ust. 6a ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, zwanej dalej „ustawą”.

§ 2. Prezes Narodowego Banku Polskiego, zwany dalej „Prezesem NBP”, dokonuje oceny zasad funkcjonowania systemu płatności w oparciu o ustalenia, czy zasady te:

- 1) precyzyjnie określają prawa i obowiązki podmiotu prowadzącego system płatności, uczestników oraz podmiotów, którym zostały powierzone zadania związane z funkcjonowaniem systemu płatności, w tym dostawców infrastruktury technicznej;
- 2) w zakresie dostępu do systemu płatności zostały określone według obiektywnych, równych i proporcjonalnych kryteriów;
- 3) uwzględniają plan ciągłości działania systemu płatności, umożliwiający utrzymanie funkcji krytycznych tego systemu;
- 4) w zakresie zarządzania ryzykiem zapewniają sprawność i bezpieczeństwo funkcjonowania systemu płatności oraz systemów płatności i infrastruktury innego rodzaju, z którymi jest powiązane funkcjonowanie systemu płatności;

¹⁾Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej- instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. poz. 92).

- 5) zapewniają monitorowanie realizacji zleceń rozrachunku;
- 6) zapewniają właściwe zabezpieczenie ekspozycji kredytowej podmiotu prowadzącego system płatności oraz wszystkich uczestników tego systemu;
- 7) zapewniają sprawność i bezpieczeństwo funkcjonowania systemu płatności w przypadku niewykonania zobowiązań przez uczestników systemu płatności;
- 8) zapewniają sprawność i bezpieczeństwo rozliczania i rozrachunku zleceń rozrachunku;
- 9) nie powodują zagrożeń dla stabilności systemu finansowego, w szczególności systemu płatniczego;
- 10) zapewniają skuteczność, rzetelność i przejrzystość zarządzania systemem płatności;
- 11) w zakresie systemu informatycznego i stosowanych technologii zapewniają:
 - a) odpowiedni poziom niezawodności systemów informatycznych i stosowanych technologii,
 - b) właściwe zabezpieczenie przed nieuprawnionym dostępem lub ingerencją z zewnątrz,
 - c) integralność i bezpieczeństwo przetwarzanych informacji, w tym przez stosowanie bezpiecznych, szyfrowanych kanałów komunikacji;
- 12) zapewniają dostęp do informacji o prawach i obowiązkach uczestników oraz podmiotu prowadzącego system płatności oraz o ryzyku związanym z uczestnictwem w systemie płatności.

§ 3. Dokumenty i informacje dołączane do wniosku o udzielenie zezwolenia na prowadzenie systemu płatności obejmują:

- 1) nazwę, formę prawną i adres siedziby podmiotu prowadzącego system płatności;
- 2) regulacje wewnętrzne określające zasady funkcjonowania systemu płatności;
- 3) procedurę przekazywania uczestnikom systemu płatności oraz podmiotom, które zamierzają zostać uczestnikami tego systemu, informacji o prawach i obowiązkach uczestników systemu płatności i podmiotu prowadzącego ten system oraz o ryzyku związanym z uczestnictwem w systemie płatności;
- 4) nazwę, formę prawną i adres siedziby potencjalnych uczestników systemu płatności oraz podmiotów, z którymi podmiot prowadzący system płatności zamierza współpracować, w tym w zakresie wspierania płynności tych podmiotów;
- 5) typy zleceń rozrachunku przetwarzanych w systemie płatności;
- 6) procedurę przetwarzania zleceń rozrachunku i dokonywania rozrachunku, wskazującą moment wprowadzenia zlecenia rozrachunku do systemu płatności oraz moment, od

którego zlecenie rozrachunku nie może zostać odwołane przez jego uczestnika lub osobę trzecią;

- 7) opis przepływu komunikatów w systemie płatności;
- 8) opis przepływu środków pieniężnych pomiędzy uczestnikami systemu płatności, podmiotem prowadzącym system płatności i innymi podmiotami lub systemami powiązanymi;
- 9) opis struktury organizacyjnej podmiotu prowadzącego system płatności, wraz z jej schematem graficznym;
- 10) opis systemu kontroli wewnętrznej podmiotu prowadzącego system płatności;
- 11) procedurę monitorowania i rejestrowania realizacji zleceń rozrachunku;
- 12) procedurę zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka występującego w związku z funkcjonowaniem systemu płatności;
- 13) procedurę określającą zasady postępowania w przypadku niewykonania zobowiązań przez uczestników systemu płatności;
- 14) wskazanie zidentyfikowanych funkcji krytycznych systemu płatności oraz planu ciągłości działania systemu płatności;
- 15) procedurę postępowania w przypadku wystąpienia zdarzenia, o którym mowa w art. 18 ust. 6a pkt 1 ustawy, zwanego dalej „incydentem”;
- 16) wskazanie rozwiązań technologicznych, z uwzględnieniem architektury systemów teleinformatycznych, w tym w zakresie:
 - a) produkcyjnego i zapasowego środowiska teleinformatycznego,
 - b) sposobu monitorowania realizacji zleceń rozrachunku,
 - c) przepływu danych,
 - d) bezpieczeństwa danych i systemów;
- 17) procedurę fizycznego i zdalnego zabezpieczenia przed niepowołanym dostępem do infrastruktury systemu płatności;
- 18) metodykę przeprowadzania testów bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych i planu ciągłości działania;
- 19) zasady dotyczące funkcjonowania systemu opłat i kar w relacjach pomiędzy wszystkimi uczestnikami systemu płatności i podmiotem prowadzącym ten system;
- 20) wzory umów, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- 21) wyniki audytu systemu teleinformatycznego lub operacyjnego przeprowadzonego przez podmiot zewnętrzny, jeżeli został dokonany;

- 22) poświadczenia zgodności funkcjonowania systemu płatności z międzynarodowymi normami i standardami, jeżeli zostały uzyskane;
- 23) oświadczenie, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy.

§ 4. Dokumenty i informacje przekazywane Prezesowi NBP w przypadku, o którym mowa w art. 17b ustawy, obejmują dokumenty i informacje wskazane w § 3 pkt 1, 5-8, 11-16, 18, 21 i 22 w zakresie związanym z funkcjonowaniem porozumienia o międzysystemowej realizacji zleceń rozrachunku.

§ 5. Informacja o incydencie obejmuje:

- 1) nazwę podmiotu prowadzącego system płatności;
- 2) nazwę systemu płatności;
- 3) opis incydentu, ze wskazaniem:
 - a) daty i godziny wystąpienia i zakończenia incydentu oraz jego wykrycia,
 - b) przyczyny incydentu,
 - c) wpływu incydentu na funkcjonalność operacyjną systemu płatności, ze wskazaniem czasu niedostępności systemu płatności,
 - d) opisu przebiegu incydentu;
- 4) opis skutków incydentu;
- 5) opis działań podjętych w celu usunięcia skutków incydentu;
- 6) planowane działania w celu zapobieżenia wystąpieniu podobnych przypadków w przyszłości.

§ 6. 1. Dane, o których mowa w art. 18 ust. 6a pkt 2 ustawy, obejmują kwartalne informacje, w ujęciu miesięcznym, o:

- 1) dostępności operacyjnej i przepustowości systemu płatności;
- 2) liczbie i wartości zleceń rozrachunku, ze wskazaniem:
 - a) sesji rozliczeniowej lub rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym,
 - b) zleceń rozrachunków niezrealizowanych na koniec zamierzonego dnia roboczego systemu,
 - c) krajowych i transgranicznych zleceń rozrachunku,
 - d) poszczególnych uczestników,

- e) liczby i wartości zleceń płatniczych;
- 3) liczbie dni operacyjnych systemu płatności;
- 4) wielkości środków wykorzystanych w ramach systemu gwarantowania rozliczeń lub rozrachunku zleceń rozrachunku.

2. Podmiot prowadzący system płatności przekazuje na bieżąco Prezesowi NBP informacje o:

- 1) wynikach przeprowadzonych testów warunków skrajnych, jeżeli zostały one przeprowadzone;
- 2) uczestnikach pośrednich, ze wskazaniem uczestników powiązanych z takimi uczestnikami.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 30 kwietnia 2019 r.²⁾

MINISTER FINANSÓW

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Renata Łućko
Zastępca Dyrektora
Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów
/- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie funkcjonowania systemu płatności (Dz. U. poz. 1060), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, na podstawie art. 219 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę- prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz. U. poz. 646).

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania niniejszego rozporządzenia wynika z konieczności zastąpienia obowiązującego rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie funkcjonowania systemu płatności (Dz. U. poz. 1060) nowym rozporządzeniem, w związku z przepisem art. 219 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 650). Przepis ten stanowi, że dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 19b (przepis delegujący do wydania ww. rozporządzenia) ustawy zmienianej w art. 69 (tj. ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2018 r. poz. 145, z późn. zm., dalej jako „ustawa o ostateczności rozrachunku”) zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 19b w nowym brzmieniu, jednak nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. ustawy. W związku z powyższym wydanie niniejszego rozporządzenia jest obligatoryjne i powinno nastąpić do dnia 30 kwietnia 2019 r.

Zmiany w przepisie delegującym do wydania rozporządzenia, a także w ustawie o ostateczności rozrachunku polegają na zastąpieniu obowiązku uzyskania zgody na funkcjonowanie systemu płatności lub na wprowadzenie zmian w zasadach jego funkcjonowania wymogiem uzyskania zezwolenia. Zmiany te wynikają ze zmiany polegającej na zastąpieniu wymogu uzyskania zgody jako jednej z form reglamentacji działalności gospodarczej obowiązkiem uzyskania zezwolenia, która została wprowadzona, obowiązującą od 30 kwietnia 2018 r., ustawą z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r. poz. 646). W związku z powyższym, w § 1 projektu zastąpiono wyraz „zgoda” wyrazem „zezwoleństwo” w przypadku decyzji wydawanych przez Prezesa NBP w odniesieniu do systemów płatności. W zakresie pozostałych przepisów niniejsze rozporządzenie powtarza zapisy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie funkcjonowania systemu płatności, z wyjątkiem: § 3 pkt. 2 projektu, w którym sformułowanie „regulacje wewnętrzne regulujące zasady funkcjonowania systemu płatności” zmieniono na „regulacje wewnętrzne określające zasady funkcjonowania systemu płatności”; § 4 projektu, w którym zastąpiono wyrażenie „dokumenty i informacje” pojęciem „dane”; § 5 pkt. 2 projektu w którym dodano sformułowanie „na bieżąco”; § 6 pkt 5 projektu, gdzie wyrazy „działania podjętego” zastąpiono wyrazami „działań podjętych”; § 7 projektu, w którym przewidziano konkretny dzień wejścia w życie rozporządzenia (II kwartał), co pozwoli na uniknięcie ewentualnych wątpliwości na podstawie jakich przepisów (dotychczasowy/nowych) należy przekazywać dane dotyczące bieżącego funkcjonowania systemu.

Początek projektu rozporządzenia, w § 1 określa jego zakres przedmiotowy.

W § 2 wskazano szczegółowe wytyczne w oparciu, o które Prezes NBP dokonuje oceny zasad funkcjonowania systemu płatności. Te szczegółowe wytyczne precyzują trzy kryteria ogólne dokonywanej oceny systemu, wskazane w art. 18 ust. 1 ustawy (*a contrario*) tj.: zgodność z prawem, bezpieczeństwo i sprawność funkcjonowania schematu płatniczego.

Wśród wytycznych szczegółowych oceny systemu wskazano m.in. na brak zagrożenia dla stabilności systemu finansowego, w tym w szczególności systemu płatniczego, gdyż sprawowany nadzór nad funkcjonowaniem systemów płatności jest konsekwencją jednego z głównych zadań NBP, polegającego na działaniu na rzecz stabilności systemu płatniczego, jako elementu systemu finansowego. Ponadto zasady funkcjonowania systemu płatności powinny również odpowiednio regulować kwestie zarządzania różnymi rodzajami ryzyka, jakie mogą występować w związku z funkcjonowaniem systemu płatności. Właściwe zarządzanie ryzykiem z jednej strony zabezpiecza interesy uczestników systemu (instytucji finansowych), z drugiej infrastruktury i podmiotów, które pośrednio są powiązane z funkcjonowaniem systemów, w tym z klientami, zlecającymi transfer środków pieniężnych w obrocie bezgotówkowym. Wskazać również należy na kryteria odnoszące się do obowiązku zachowania transparentności kluczowych zasad względem uczestników. Zasady funkcjonowania systemu płatności powinny w szczególności precyzyjnie określać prawa i obowiązki wszystkich podmiotów związanych z funkcjonowaniem systemu, zapewniać przekazywanie uczestnikom informacji o występującym ryzyku w systemie, czy też zapewniać przejrzyste zarządzanie systemem płatności.

§ 3 projektu określa zakres informacji, jakie powinny znaleźć się w dokumentach dołączanych do wniosku o udzielenie zezwolenia na prowadzenie systemu płatności. Wskazany w przepisie zakres informacji ma dać podstawę do dokonania oceny zgodności z prawem, sprawności i bezpieczeństwa funkcjonowania systemu płatności, uszczegółowionych w § 2 niniejszego rozporządzenia. Przede wszystkim przedmiotowy przepis stanowi uszczegółowienie informacji i dokumentów wymienionych w art. 17 ust. 2 ustawy. W tym zakresie wymagane będzie przedstawienie szczegółowych informacji o przetwarzaniu zleceń rozrachunku w systemie, począwszy od typów zleceń realizowanych w ramach systemu, poprzez zasady ich składania poprzez przepływ komunikatów, aż do informacji o finalizacji procesu rozrachunku, wieńczącego transfer środków pieniężnych pomiędzy uczestnikami. Do wniosku powinny również zostać dołączone dokumenty wskazujące na informacje związane z rozwiązaniami technologicznymi, w tym architekturą systemów teleinformatycznych, stosowanych w ramach systemu. Jest to niezbędne do oceny, czy planowana infrastruktura teleinformatyczna będzie odporna na występujące zagrożenia w cyberprzestrzeni, a także pozwoli zachować bezpieczeństwo danych. Wymagane będą również dokumenty w zakresie zabezpieczenia systemu płatności i jego uczestników przed skutkiem negatywnych zjawisk, jakie mogą wystąpić w związku z funkcjonowaniem systemu płatności. Obejmują one swoim zakresem m.in. procedurę identyfikacji funkcji krytycznych oraz odpowiedni plan ciągłości działania, czy też postępowanie na wypadek niewykonania zobowiązań przez uczestników.

§ 4 dotyczy dokumentów i informacji dołączanych w przypadku zawierania pomiędzy co najmniej dwoma systemami płatności porozumienia o międzysystemowej realizacji zleceń rozrachunku. Z uwagi na doniosłość skutków, jakie wywołują wzajemnie wobec siebie powiązane systemy, niezbędna jest analiza praktycznie tych samych aspektów, które dotyczą pojedynczego systemu płatności, aczkolwiek w ujęciu odnoszącym się do planowanego powiązania między systemami. W związku z tym wymagania w zakresie dokumentów i informacji dołączanych w niniejszym przypadku są zbieżne z wymaganiami określonymi w § 3, odnoszącym się do wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu płatności, z

wyłączeniem zakresu spraw, które nie dotyczą porozumienia, tj. przede wszystkim związanymi z uczestnictwem.

§ 5 określa zakres informacji dotyczących incydentu zaistniałego w ramach systemu, przekazywanych zgodnie z art. 18 ust. 6a pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem m.in. informacji o planowanych działaniach zmierzających do zapobiegnięcia podobnemu incydentowi w przyszłości.

§ 6 precyzuje wynikający z art. 18 ust. 6a pkt 2 ustawy obowiązek przekazywania informacji w zakresie danych dotyczących bieżącego funkcjonowania systemu. Podmiot prowadzący system płatności będzie zobowiązany do przedstawienia kwartalnych informacji w ujęciu miesięcznym (ust. 1) o dostępności operacyjnej i przepustowości systemu, a także o liczbie i wartości zrealizowanych zleceniach rozrachunku, z uwzględnieniem podziału m.in. na zlecenia płatnicze, sesje rozliczeniowe lub rozrachunek brutto w czasie rzeczywistym, zlecenia niezrealizowane na koniec zamierzonego dnia roboczego, czy też w odniesieniu do poszczególnych uczestników, w tym przede wszystkim kluczowych dla funkcjonowania systemu płatności. Podmiot prowadzący system płatności będzie również zobowiązany, na bieżąco, przekazywać informacje o wykonanych testach warunków skrajnych, jeżeli zostaną przeprowadzone oraz o uczestnikach pośrednich, którzy funkcjonują w ramach systemu.

W § 7 wskazano, iż rozporządzenie wchodzi w życie w dniu 30 kwietnia 2019 r.

Zawarte w projekcie regulacje nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) dlatego też projekt nie podlega procedurze notyfikacji.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawiania go organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia. W szczególności regulacja nie mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. (98/415/WE) w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, s. 42).

Stosownie do art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt zostanie zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, w związku z art. § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979), projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Zawarte w projekcie regulacje nie wpływają lub wpływają w minimalnym stopniu na działalność mikro przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. 2018 poz. 646).

Rozporządzenie reguluje kwestie dotyczące funkcjonowania systemu płatności. Biorąc pod uwagę, iż rozporządzenie nie zmienia w znacznym stopniu dotychczasowego stanu prawnego, ewentualne obowiązki i uprawnienia mikro przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców są im znane a samo rozporządzenie nie wpływa negatywnie na prowadzoną działalność.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.